

בס"ד. שיחת* יום ה' פ' נח, ד' מרחשון, ה'תש"כ.

— לעסקני ישיבות תומכי תמימים ליובאוויטש, בחדרו הק' —

א. כנהוג תמיד בהזדמנות כזו, מתחילים בענין של תורה שקוראים בשבוע זה. כי התורה והוראותי' הם נצחיים² — בכל דור ודור, בכל זמן ובכל מקום; ומזה גופא שבכל שבוע קוראים פרשה מיוחדת בתורה, מוכח, שבפרשת השבוע מרומז ויש בה הוראות בנוגע למאורעות של שבוע זה שבו קוראים סדרה זו³.

בסוף הסדרה (נח) מסופר, שהאנשים שחיו לאחרי המבול בנו עיר ומגדל, כיון שנתייראו "פן נפוץ על פני כל הארץ"⁴. דבר זה לא מצא חן בעיני הקב"ה, וביטל את עצתם לבנות את העיר והמגדל.

לכאורה אינו מובן: לשם מה מספרת זאת התורה לנו — מה יכולים אנו עתה ללמוד ממאורע זה? כיון שהתורה מספרת זאת, ועוד בכזו אריכות ובריבוי פרטים — בעת שהרכבה דינים נמצאים בתורה רק ברמז — בהכרח לומר, שבסיפור זה ישנה הוראה עמוקה עבור כל הדורות: עבור ההורים שלנו בדורות הקודמים, עבורנו בדור זה, ועבור הילדים והנכדים שלנו בדורות הבאים.

ההוראה ממאורע זה עבור דורנו:

כאשר מתבוננים אימתי ובאיזה מצב אירעו הדברים — מאורע שאירע לאחרי שהי' המבול, שממנו ניצלו רק חלק מהאנשים — רואים כבר בזה גופא את הדמיון לדורנו. וזוהי ההוראה עבור זמננו זה:

לאחרי ה"מבול" לפני שנים אחדות, שהכחיד מליוני יהודים, ורק חלק מבני שליט"א ניצלו — צריכה שארית הפליטה ללמוד ולהבטיח

אדמו"ר שליט"א את ברכתו, ומדבר לפניהם שיחה בשייכות לפרשת השבוע, וכיו"ב.
(2) ראה תניא רפי"ז. קו"א ס"ה (קנט, ב ואילך).

(3) ראה ג"כ של"ה חלק תושב"כ ר"פ וישב (רצו, א) וז"ל: המועדים של כל השנה .. בכלן יש שייכות לאותן פרשיות שחלות בהן כי הכל מיד ה' השכיל.

(4) יא, ד.

(* שיחה זו הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א (באידית), ונדפסה בלקו"ש ח"ג ע' 750 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד כמה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.

(1) בקשר עם ה"דינער" השנתי של ישיבות ליובאוויטש "תומכי תמימים" (שמתקיים באמצע החורף), מתקבלת ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א קבוצה של עסקני הישיבה, ובהזדמנות זו נותן להם כ"ק

שלא להתנהג חס־ושלום כמו שארית הפליטה של המבול ההוא, ועי"ז גם למנוע את התוצאות הבלתי־רצויות שהיו אז.

ב. כאשר מסתכלים במבט שטחי על המאורע של דור הפלגה, לא רואים ברור כ"כ במה התבטא החטא בכך שרצו לבנות עיר ומגדל, שהי' זה נגד רצונו של הקב"ה, עד כדי כך שהיתה השתדלות מיוחדת שלא להניח שתכנית זו תבוא לידי פועל.

התורה מספרת שהם רצו לבנות עיר ומגדל כאשר המטרה היא "ונעשה לנו שם"⁴. הם התייראו שמא יתפזרו בעולם, ולכן רצו לבנות עיר שבה יחיו כולם יחדיו, וגם לבנות מגדל גבוה, כמבואר במפרשים⁵ תכלית המגדל: (א) בכדי שגם מרחוק יוכלו להבחין ולראות שבמקום זה נמצאת עיר, (ב) בכדי שעל גבי המגדל יהיו שומרים שישמרו שלא יכנס לעיר שונא.

וכאמור, לכאורה לא נראה בזה חטא. אלא מאי? — כאשר אנשים מתאספים יחדיו בכדי לבנות עיר מתוך מטרה יחידה להנציח את שמם, "ונעשה לנו שם"⁶, מבלי שתהי' בזה תכלית נעלית יותר, אלא רק בשביל להנציח את השם שלהם — הנה מלבד עצם החסרון בכך שחושבים רק על עצמם ללא תוכן נעלה יותר בחיים⁷, מלבד זאת, כאשר זוהי המטרה היחידה, אזי לא מבררים בין האמצעים שעל ידם יכולים להגשים ולהגיע אל המטרה, ויכולים להשתמש גם באמצעים כאלו שהם היפך הצדק והיורש.

ובפרט בהיות מאורע זה לאחרי המבול, שקודם המבול הסביר נח⁸ את הסיבה שבגללה יבוא המבול: בגלל ההנהגה הבלתי־רצויה של אנשי הדור; וא"כ, אלו שניצלו מן המבול היו צריכים לכל לראש להשתדל לתקן את המצב הרוחני עי"ז שיכניסו תוכן נעלה יותר בחייהם. על זה לא חשבו ניצולי המבול, ורק חיפשו דרך כיצד להנציח את שמם בהיסטוריה.

בענין זה התבטא החטא שלהם, ולכן לא מצא הדבר חן אצל הקב"ה.

עיקרים מ"ג פ"א. משנה סוף קידושין. לקו"ת פ' ראה (כח, ג ואילך) סד"ה ושמתי כדכוד (השני). קונטרס ב' ניסן תש"ח (סה"מ תש"ח ע' 136 ואילך). שיחת ליל שמחת ה'תשכ"ג. (8) סנהדרין קח, סע"א.

(5) ראה פי' האוה"ח ורבינו בחיי עה"פ. אוה"ת שה"ש (כרך ב) ע' תשנו. ועוד.
(6) ראה זח"א כה, ב. תו"א ס"פ נח. תו"ח שם ד"ה ויהי כל הארץ (סג, ג ואילך).
(7) ראה מו"נ ח"ג פי"ג. עבוה"ק חלק התכלית בתחלתו. פרדס שער כ"ד פ"י.

ג. ההוראה מזה היא ברורה:

כאשר ניצלים ממבול, צריכים לכל לראש להבטיח ולשמור שלא יחזור ח"ו המצב הקודם שהביא לידי המבול, ש"לא תקום פעמיים צרה"⁹, ח"ו.

דבר זה מבטיחים לא ע"י בנין סתם עיר וסתם מגדל, מבלי שיהי בזה תוכן אחר מלבד העובדה שהעיר והמגדל יהיו גדולים וגבוהים ביותר. לא ע"י הנהגה כזו מטיבים את המצב, כי, בכדי שהעיר והמגדל יהיו להם קיום, מוכרחים להכניס בזה תוכן נעלה יותר, ואז נבנית העיר בהצלחה, וגם הדברים המפריעים לעיר מתהפכים ועד שנעשים מסייעים.

ד. ישנם עיר ומגדל דקדושה¹⁰: עיר — שנקראת "עיר אלקינו"¹¹, דהיינו, עיר שיש בה תוכן של קדושה ואלקות. ובעיר זו צריך להיות מגדל — בית הכנסת ובית המדרש, שזהו המגדל של העיר, כפי הדין שבנין ביהכנ"ס צריך להיות גבוה יותר מכל הבנינים שבעיר¹².

במילים ברורות: צריכים לבנות בעיר את המקומות שבהם מתפללים ולומדים, שהם הבתי-כנסיות ובתי-מדרשים וישיבות; בהם צריכים להשקיע את עיקר העצמה ואת עיקר המרץ (האנרגי) שיהיו גדולים וגבוהים ביותר, כיון שהם המגדל של העיר — המגדל עליו נאמר¹³ "מגדל עוז שם הוי' בו ירוץ צדיק ונשגב", ומגדל זה שומר מכל השונאים, לא רק משונא גלוי, אלא גם משונא נסתר¹⁴.

וכאשר מתנהגים כן, אזי משיגים את שני הדברים: לכל לראש ישנו עיקר השכר, שממלאים את רצון הקב"ה וזוכים להצלחה גדולה בבנין העיר ומגדל דקדושה, ומלבד זאת מקבלים גם את השכר הנוסף, "ונעשה לנו שם", שהשם של אלו שעוסקים בכך מונצח בדברי הימים של יהדות ושל תורה, בהסטורי' של צדק ויושר — שפלוגי עזר לבנות את העיר ומגדל הנצחיים.

(9) לשון הכתוב — נחום א, ט. וראה לקו"ש חכ"ג ע' 306 הערה 55. וש"נ.

(11) תהלים מח, ב.
(12) שבת יא, א. שו"ע או"ח סק"נ ס"ב.
(13) משלי יח, יו"ד. וראה לקו"ת לג"פ שם (עה, א, ולאח"ז באוה"ת שם (כרך ג) תרסג, ב).

(14) ראה ד"ה אני חומה, י"ט כסלו תרצ"ב (סה"מ קונטרסים ח"א ריא, ב ואילך. תרצ"ב ע' קעד).

(10) ראה לקו"ת לג"פ ס"פ נח (עב, ד ואילך, ולאח"ז באוה"ת נח (כרך ג) תרסב, ב ואילך (כרך ו) תתרע, א ואילך). ד"ה והי' הנשאר בציון, י"ג תשרי תרצ"א (סה"מ קונטרסים ח"א קלט, ב ואילך). וראה גם תו"מ חכ"ה ע' 61. וש"נ.

ה. יש להשתדל לבנות ישיבות שבהם מחנכים ילדים ללמוד תורה ולהפיץ תורה בכל העולם.

הישיבות הם המגדל של העיר, וצריכים להשתדל להגדיל ולהרחיב את הישיבות שיוכלו לפתוח מחלקות נוספות ולקלוט תלמידים נוספים. וכאמור לעיל, שע"י בניית המגדל דקדושה זוכים הן לשכר העיקרי, מילוי רצון העליון, וזוכים גם לשכר הטפל, שהדבר מסייע גם בענינים האישיים שיהיו בהצלחה, וגם שנעשים מונצחים בהסטורי' של יהדות, שהיא הסטורי' נצחית.

יתן השי"ת ויצליח בבנין הישיבות כמה פעמים ככה, ושכפעם הבאה שנתאסף בהזדמנות כזו, יחשבו לא אודות כיסוי הגרעון, אלא אודות הגדלת המגדל יותר ויותר. ויתן השי"ת שתהי' הצלחה בענין זה, וגם בעניניכם הפרטיים.

